

11 ELEGII, DE NICHITA STĂNESCU TRADUSE ÎN LIMBA UCRAINEANĂ

Bout Odarca

Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca (România)

First, the paper aims to make known the work of a great Romanian poet which represents undoubtedly a landmark of contemporary Romanian poetry, as a whole, and through this single cycle of 11 elegies we want to prove the poet's capacity to overcome any stylistic convention.

Secondly, we wanted to make known the successful translation of Stănescu's poems in the context of intercultural communication by the poet Paul Romaniuc, his ability to save the poetic image, the poetic feeling with and beyond words.

We hope that information in this aspect will be helpful to any Ukrainian interested in the Romanian contemporary poetry.

Key words: Nichita Stănescu, 11 elegies, Paul Romaniuc.

Argument:

Chiar dacă despre Nichita Stănescu s-a scris foarte mult încă din timpul vieții, chiar dacă s-a spus tot ce se poate spune în legătură nu numai cu poezia sa, ci și cu poezia în general, m-am oprit asupra creației stănesciene din cel puțin două motive. În primul rând, pentru că este poetul meu preferat încă din anii de liceu, atunci când am avut fericita ocazie de a-l cunoaște personal la o întâlnire cu adolescenții. Mi-a rămas întipărit în minte ca un uriaș cu ochii albaștri, unici în felul lor, greu de uitat. În al doilea rând, cred că participarea mea la acest simpozion la care se dezbate probleme actuale ale filologiei contemporane este un moment oportun de-a face cunoscută traducerea poeziei stănesciene în contextul comunicării interculturale.

Prezentarea traducătorului

Volumul **11 elehiy ta inshi poeme**, Nihita Stenesku a apărut în 2008 la Editura Echim în traducerea lui Paul Romaniuc.

Paul/Pablo Romaniuc este membru al Uniunii Scriitorilor din România și Ucraina.

Cărți publicate în limba ucraineană: "Zamok perelitnyh ptahiv" ("Castelul păsărilor călătoare"), versuri, Editura Kriterion, București, 1976; "Neporocinist movceannea" ("Castitatea tăcerii"), versuri, Editura Kriterion, București, 1978; "Nepovernennea" ("Drum fără întoarcere"), roman, Editura Kriterion, București, 1981; "Spectry" ("Spectre"), versuri, Editura Kriterion, București, 1986; "Nespokkij plynnosti" ("Neliniștea curgerii"), versuri, Editura Kriterion, București, 1994; "Sorocika Nesusa" ("Cămașa lui Nesus"), roman-eseu, Editura Kriterion, București, 1997; "Dzvone poludnia" ("Clopoteleamiezii"), versuri, Editura Kriterion, București, 1999; "Elehiji Zarathustre" ("Elegiile lui Zarathustra"), versuri, Editura Mustang, autorului, plus un ciclu de poezii scrise în limba română, Editura Echim, 2007; "Surăsul călătorului" - Selecție, traducere și prefață – în limba ucraineană. Antologie de poezie din creația poetului Echim Vancea, Editura Limes, 2007; "11 Elegii și alte poeme" – Selecție, traducere și prefață – în limba ucraineană. Antologie, poezii din creația poetului Nichita Stănescu, Editura Echim, 2008; "Fiecare își are locul său" - Selecție și traducere în limba ucraineană. Antologie de poezie din creația poetului Vasyl Makhno, din SUA, Editura

Scrisul românesc, Craiova, 2009; "Monolog în Pantheon sau Curcubeul deasupra Stixului", Editura RCR Editorial, București – 2009.

Pentru creațiile sale este răsplătit cu premii literare: Premiul Asociației "Ivan Franko", Chicago, 1982, pentru romanul "Drum fără întoarcere", Editura Kriterion, 1981; Premiul internațional "Corona Carpatica – 2006", Ujgorod, Ucraina, pentru volumul de versuri "Elegiile lui Zarathustra", Editura Mustang, București, 2004; Diplomă de onoare Laureatului premiului literar internațional "Ostap Hrițai", scriitorului Paul Romaniuc pentru activitatea de traducător, propagator al cuvântului ucrainean pe arena internațională și pentru poziția sa activă în domeniul artei frumosului, 10 iunie 2009, Paris-Tswikau-Liwiv-Nahueveci. Consiliul Colegiului Premiului Literar Internațional "Bogdan Lepkiy", decernează premiul literar pentru anul 2008 scriitorului Pavlo Romaniuc pentru contribuția sa în domeniul literaturii- traducerea în limba ucraineană a volumului "11 Elegii și alte poeme" de Nichita Stănescu, 31 martie 2009.

Nichita Stănescu, **11 elegii și alte poeme**; Нікіта Стенеску/Nikhita Stenesku,

11 елегій та інші поеми/11 elehiy ta inschi poeme (переклад з румунської мови/peredklad z rumuns'koyi/Павла Романюка/Pawla Romanyuka/Видавництво EKIM/Vedavnetstvo Ekim).

Din lipsă de spațiu, pentru a putea urmări traducerea integral, ne vom opri doar asupra elegiilor cinci și șase.

În postfața volumului traducătorul face câteva precizări: "...Au trecut deja mai mult de treizeci de atunci când, eu, student la Facultatea de limbi străine a Universității din București, am îndrăznit să bat la ușa poetului, aducându-i traducerea integrală a cărții **11 Elegii**... După aceea au urmat nenumărate întâlniri la locuința poetului, întâlniri pietenești cu grupuri de tineri poeți, cunoștințe cu personalitățile de seamă ale literaturii și artei contemporane.

Traducerea mea a volumului **11 Elegii și alte poeme**, în afară de apariția parțială în literatura ucraineană de specialitate din România și SUA, până în prezent, nu a mai apărut. Poate că asta-i soarta poeziei cu o astfel de valoare universală, cei treizeci de ani de nepublicare a traducerii nu au dăunat, dimpotrivă, au apărut între timp noi și noi variante ale traducerii, iar aceasta, cred că vine în interesul traducerii, a literaturii în general" [Stănăscu 1966, 178].

11 elegii este un volum de poezii al poetului român Nichita Stănescu, publicat la Editura Tineretului în 1966. Cartea a șocat lumea literară românească, în jurul ei dându-se o adevărată "bătălie" a modernității. Volumul a avut un succes literar de proporții, fiind tradus și publicat în mai toate limbile lumii.

Conform unui interviu luat la Televiziunea Română, Nichita Stănescu a afirmat următoarele despre volumul său 11 elegii: "**11 elegii** este debutul meu. Debutul meu este, evident, într-o criză de timp. A fost într-o criză de timp..., debutul s-a produs într-o criză de timp interior, dar... dar într-o maximă contemplare exterioară. **11 elegii**, cel puțin pentru mine, sânt dovada începutului poeziei mele".

Iscodit adesea de critici și de jurnaliști pentru a afla ce fapte și întâmplări au declanșat "expulzarea din memorie" a paradoxalelor elegii, Nichita Stănescu s-a dovedit extrem de zgârcit în dezvăluiri, amplificând misterul. De altfel, Alex. Ștefănescu remarcă: "În

poezia lui Nichita Stănescu există foarte puțină "biografie". Dacă nu am avea documente propriu-zise la dispoziție, cu greu ne-am face o idee despre viața poetului cercetându-i versurile" [Ștefănescu 1986, 22].

Referitor la apariția elegiilor Eugen Simion face risipă de superlative: "**11 Elegii** a fost socotită cartea cea mai bună a lui Nichita Stănescu. Autorul însuși a sugerat, în câteva confesiuni publice, această ierarhie. (...) Putem spune că **11 Elegii** constituie volumul cel mai unitar și, în sens filosofic, mai dogmatic a lui Nichita Stănescu, hotărât să dea, acum, o viziune coerentă demonstrativă despre filosofia sa lirică" [Simion 1978, 177–178].

Pentru Ștefania Mincu, elegiile stănesciene sunt "un sondaj nou și original în profunzimile legăturii dintre om și cuvânt, un fel de "fenomenologie a spiritului" întreprinsă în domeniul poeticului" [Mincu 1987, 49–50].

În schimb, Lucian Raicu apreciază că "nucleul elegiilor îl constituie contemplarea din afară a omului, o dureroasă contemplare de sine" [Raicu 1973, 260–270]. Mult mai categoric în aprecieri s-a dovedit a fi **Roy Mac Gregor-Hastia**, cel care a tradus și a prefăcut o ediție bilingvă (română-engleză) a Elegiilor: "Importanța concepției lui Stănescu constă în universalitatea ei. O asemenea poezie e poate singura speranță de unitate a lumii" ["Cuvânt înainte" la vol. 11 Elegii / 11 Elegies 1970].

11 elegii (1966) este socotit cel mai important volum de poezii, alcătuite unitar în sens filozofic. Nichita Stănescu însuși descifrează "pricinile îndepărtate și de fond" ale cărții numite **11 elegii**, care sunt, de fapt, douăsprezece, deoarece "Elegia oului, a noua" nu este numărată în titlu. Inițial, volumul purta titlul "Cina cea de taină", întrucât fiecare elegie cuprindea un apostol și antielegia juca rolul lui Iuda.

Elegia întâi este dedicat lui Dedal, întemeietorul vestitului neam de artiști, al dedalizilor și ilustrează condiția artistului, sortit să se închidă în sine, extinsă la om în general, ca rostitor al cuvântului: "Aici. dorm eu, înconjurat de el, /Totul este inversul totului.//Spune Nu doar acela/care-l știe pe Da. /Însă el, care știe totul, /la Nu și la Da are foile rupte." // "Тут сплю я, околений ним. /Всезворотність всього. /Він не протиставляється Йому, /тим більше – незаперечує, що: /говорить Ні тільки той, /який пізнає Так. /але він, який знаєвсе, /сторінки з Ні і Так не має".

Elegia a doua, Getica, dedicată "lui Vasile Pârvan", ilustrează ideea populării Universului cu zei: "În fiecare scorbura era așezat un zeu. /Dacă se crapă o piatră, repede era adus/și pus acolo un zeu." // "У кожне дупло був поставлений зевс./ Якщо тріснув якийс камінь, то скоро був принесений /і поставлений там Зевс".

În **A treia elegie**, eul liric oscilează între contemplare și criză de timp, pentru ca în **A patra elegie** increatul să fie invocat în dorința de anulare a luptei dintre visceral și real și de reflectare a unității în distincte primordiale. Criza acestei opțiuni datorate scindării eului va fi aprofundată în **A cincea elegie**.

A cincea elegie / П'ята Елегія / P'yata Elehiya

Принада реальності/ Prenada real'nosti

"N-am fost supărat niciodată pe mere/că sunt mere, pe frunze că sunt frunze, /pe umbră că e umbră, pe păsări că sunt păsări. /Dar merele, frunzele, umbrele, păsările/s-au supărat deodată pe mine. /Iată-mă dus la tribunalul frunzelor, /la tribunalul umbrelor, merelor, păsărilor, /tribunale rotunde, tribunale aeriene, /tribunale subțiri, răcoroase.

/Iată-mă condamnat pentru neștiință, /pentru plictiseală, pentru neliniște, /pentru nemișcare. /Sentințe scrise în limba sâmburilor. /Acte de acuzare parafate/cu măruntaie de pasăre, /răcoroase penitențe gri, hotărâte mie. /Stau în picioare, cu capul descoperit, /încerc să descifrez ceea ce mi se cuvine /pentru ignoranță.../și nu pot, nu pot să descifrez/nimic, /și-această stare de spirit, ea însăși, /se supără pe mine/și mă condamnă, indescifrabil,/la o perpetuă așteptare, la o încordare a înțeleșurilor în ele însele/până iau forma merelor, frunzelor, /umbrelor, /păsărilor."/

"Я ніколи не гнівався на яблука/тому що вони яблука, на листя – що вони листя, /на тінь – що вона тіню, на птахів – що вони птахи. /Але яблука, листя, тині, птахи/зразу нагнівались на мене. /Ось і мене повели до суду листя, до суду тиней, яблук, птахів, /до круглих судів, повітряних судів, /тонких судів, холодних. /Ось мене засуджено за незнаність, /за нудьгу, за неспокій, за нерухомість. /Вироки підписані на мові зернят. /Звинувачуванні документи запечатанні/нутрощами птахів, /холоднуваті сірі покаюння, приписані мені. стою скинувши головний убір, /стараюсь розшифрувати те, що мені припадає за ігнорування.../і не можу, не можу розшифрувати/нічого, /а цей душевний стан, саме він, /гнівається на мене/і засуджує, неуточнено, /на вічне чекання, на напруження зрозуміння в самособі/до того часу, поли не набируть/форму яблук, листя, /тині, /птахів.

"Ya nikole ne hnivavs'ya na yabluka/tomu schio vone yabluka, na lest'ya – schio vono lest'ya, /na tin' – schio vona tin'yu, /na ptachiv – schio vone ptache. /Ale yabluka, lestya, tini, ptache. /zrazu nahnivales' na mene. /Os' i mene povele do sudu lestya, /do sudu tiney, yabluk, ptachiv, /do kruhlech sudiv, povitreanech sudiv, /tonkech sudiv, cholodnech./Os' mene zasudzjeno/za nud'hu, za nespokiy, /za neruchomist'. /Veroke pidpesani na movi zern'yat. /Zvenuvacheny dokumente zapecheatanny/nutroschscheame ptachiv, /cholodnuvati siri pokayann'a, prepesani meni. /stoyu skenuvsche holovney ubir, /staraius' rozschefruvate te, scho meni prepadaye/za ihnoruvann'a... /i ne mozju, ne mozju rozschefruvate/nicioho, /a tsey dushevney stan, same vin, /hnivayetsia na mene/i zasudzjuie, neutocineno, /na vicine cekannya/na napruzjenn'a zrozumin' v samosobi, /do toho ciasu, poke ne naberut' /formu yabluk, lestya, /tini, /ptachiv."

A cincea elegie, intitulată **Tentația realului** instaurează o stare de criză a subiectului în fața multiplicității universului, în fața alterității lumii. Eul liric asistă la un "proces" care i s-a intentat de către elementele cosmosului, tocmai în numele alterității ireductibile a acestora, în numele neputinței subiectului cunoscător de a descifra lumea altfel decât în limbajul rațional, uman, așadar funciarmamente falsificator și alieanant. ("N-am fost supărat niciodată pe mere/că sunt mere..."). "Ignoranța" pentru care este inculpat eul liric se naște din absența unui acord plenar cu ființa intimă a cosmosului. Eul percepe doar aparențele, suprafețele lucrurilor, ceea ce este superficial, fără a avea acces la originaritate, la esența ultimă, la fiorul vital ce dă semnificație lumii: "Iată-mă condamnat pentru neștiință /pentru plictiseală, pentru neliniște, /Pentru nemișcare".

Stupoare pe care o trăiește eul liric este rezultatul înfruntării conștiinței individuale cu multiplicitatea universului. Fețele proteice ale realului refuză să se lase descifrate în ființa lor, lirică, își expun doar aparențele, exterioritatea, reducând la neant posibilitatea subiectului de a pătrunde taina ultimă a lucrurilor și fapturilor vii: "Stau în picioare cu capul descoperit, /încerc să descifrez ceea ce mi se cuvine/pentru ignoranță..."

Este evidentă strădania de a afla cine suntem noi, oamenii, ca specie, ca civilizație sălășluind pe a treia planetă de la Soare; sau, cine sunt eu, ca om, ca individ, într-o tentativă de autocunoaștere, demers necesar pentru o evoluție spirituală.

În **Elegia a cincea**, luăm cunoștință de lumea regnurilor ce ne înconjoară, și care, din anumite puncte de vedere, ne sunt superioare, posedând o știință a simțurilor și a instinctelor pe care noi, oamenii, o râvnim, dar nu o putem atinge decât accidental, parțial și vremelnic. Căpătând această dimensiune a gândirii, percepția noastră asupra lumii se schimbă, apropiindu-ne de o realitate obiectivă.

Aflăm cine suntem prin simpla raportare la mere, la frunze și la păsări, iar e înfășurat în atâtea straturi de iubire, încât, la un moment dat (în a șaptea elegie) ajungem să trăim "în numele frunzelor".

În acest fel, înțelegerea lumii în mod adecvat, în sensurile sale autentice, ca și transpunerea acestor sensuri în cuvinte au un caracter utopic. Ruptura dintre eu și lumea dominată de multiplicitate este resimțită ca vină, ca și relația dihotomică dintre cuvânt și obiecte, sau dintre conștiință și cuvintele ce îi sunt date pentru a exprima realitatea.

A descifra, a înțelege, a figura, a reprezenta – sunt verbe exponențiale pentru viziunea lirică a lui Nichita Stănescu din **A cincea elegie**, sunt cuvinte-cheie ce încearcă să transpună raportul tensionat dintre conștiință interogativă și universul ce nu se lăsa pătruns în intimitatea sa ireductibilă.

Tentația realului este, în fapt, un refuz al înțelegerii sumare, neîmplinite, neîncheiate a lumii, e o tentație a limitelor cunoașterii și o provocare adresată conștiinței de elemente. Culpă eului liric este una beatificantă, în măsura în care înțelesurile care cresc din obiecte și fapte sunt prelungite de conștiința întrebătoare a poetului și modelate în conturul fragil al cuvântului.

Idealul poetic este, așadar, circumscris, de dorința de armonizare a conștiinței cu lucrurile, de comuniune între unu și multiplu, de refacere a echilibrului și a unității primordiale dintre eu și lume.

Stilistic, poezia se impune prin aceeași viziune abstractă, specifică liricii nichita stănesciene, în care fervoarea ideii e modelată în termeni ai unei vitalități extreme a vocabulei poetice. Plasticizând confruntarea eternă dintre subiect și obiect, dintre conștiință și lumea cu manifestările și formele sale plurale, Nichita Stănescu dă glas unei poetici a crizei cunoașterii umane, unei poetici a sensului încifrat și a dinamicii aleatorii a cuvintelor.

A șasea elegie/ Шоста елегія/ Schosta elehiya *Афазія/ Afaziya* "Stau între doi idoli și nu pot s-aleg/pe nici unul, stau/între doi idoli și plouă mărunț, /și nu pot să aleg pe nici unul/și-n așteptare-nlemnesc/idolii-n ploaia mărunță. Eu stau/și nu pot să aleg între două/bucăți de lemn, și plouă mărunț și nu pot/în putreda ploaie s-aleg. Stau, /și lemnele, cele două, și-arată/coastele-albite de ploaia mărunță. /Stau între două schelete de cal/și nu pot să aleg pe nici unul, stau/ și plouă mărunț, topind pământul/sub oasele albe, și nu pot să aleg. /Stau între două gropi și plouă mărunț/și apa roade pământul cu dinți/de șobolan înfometat. /Stau cu o lopată în mână, între două gropi/și nu pot, în ploaia mărunță, /să aleg prima pe care voi astupa-o/cu pământul mușcat de ploaia mărunță.//"

"Стою межi двома ідолами і не можу вибирати/ні одного, стою/межi двома/ідолами і паде дрібний дощ, /і не можу вибрати ні одного/і в такому чеканні

задеревіють/ідоли в дрібному дощі. Стою/і не можу вибрати з-поміж двох/кусків дерева, а дрібен дощ паде і я не можу/в такому гнилому дощі вибирати. Стою, /а ті дві дерева показують свої побілілі кости/дрібним дощем. /Стою між двома кінськими скелетами/і не можу вибрати жодного, стою/і паде дрібен дощ, розмиваючи землю/з-під білих кісток, та не можу бігти. /Стою між двома ямами і паде дрібен дощ/а вода сточує землю зубами/зголодного щура. /Стою з лопатою в руці між двома ямами, /і не можу в цей дрібний дощ/вибрати першу, яку я засипатиму землею, /укушеною цим дрібним дощем."

"Stoyu mezje dvoma idolame i ne moyju veberate/ni odnoho,/stoyu mezje dvoma idolame/ i pade dribney dosch, / i ne mozju vebrate ni odnoho/i i v takomu cekanni zadereviyut'/idole v dribnomu doschi. Stoyu/i ne mozju vebrate z pomizj/ kuskiv dereva, ta driben dosch pade i ya ne mozju, /v takomu hnelomu doschi veberate. Stoyu, /a ti dvi dereva pokazuyut' svoyi pobilili kosti /dribnem doschem. /Stoyu mizj dvoma kin's'keme skeletame/i ne mozju vebrate zjodnoho, stoyu/i pade driben dosch, rozmevayuche zemliu/ z pid bilech kistok, ta ne mozju bihte. /Stoyu mizj dvoma yamame i pade driben dosch/ /a voda stochoie zemliu zubame/. /zholodniloho schura./Stoyu z lopatoiu v rutsi mizj dvoma yamame/i ne mozju v tsey dribney dosch/vebrate perschu, yaku ya zasepatemu zemleju/ukuschenoyu tsem dribnem doschem".

A șasea elegie e un recipient fără cuvinte. Undeva, cândva, cineva are de luat o decizie, motiv pentru care va trebui să rostească în final doar două cuvinte: da sau nu. Deocamdată, zgomotul prăfuit al deliberării sale interioare e acoperit de ropotul ploii. Toată lumea așteaptă verdictul, dar el, de emoție și concentrare, devine afazic; cuvintele împietresc și se sfărâmă înainte de a se naște. E ipostaza omului aflat la răscruce de drumuri, când trebuie să ia o decizie apitalăprivind destinul vieții sale, dar, însetat, se oprește la han și golește pocale evin, încercând să-și adoarmă discernământul, pentru ca intuiția să ia o hotărâre în locul lui.

E tânărul care are de ales între două cariere fascinante, dar talerele balanței pe care își cântărește viitorul stau în echilibru perfect, motiv pentru care îl cotopeșteocrizădeafazie.

Sunt crizele adolescentine specifice celor care nu au o experiență de viață suficientă și deci nu posedă știința de a delibera în fracțiuni de secundă fără a fi înspăimântați de gândul că ar putea să greșească.

Mai târziu, poetul a mărturisit: "Muream de frig și nu mă puteam decide dacă să rămân cu ceea ce iubesc sau să mă întorc la ceea ce-am iubit" [Antimetafizica 1985, 104].

Cu certitudine, această secvență biografică a contribuit, într-o oarecare măsură, la nașterea elegiei a șasea. Împingând evenimentul spre o zonă a generalizării (oricând, oricine, oriunde), semnificația primară se atrofiază și dispare, astfel încât polivalența mesajelor e nesfârșită.

A șasea elegie, a individului muțit de o apăsătoare dilemă, poate fi privită caun război de uzură între oricare două elemente antagonice: sacrul și profanul, spiritul și materia, frigul și căldura, estul și vestul, lumina și întunericul. Ca și cum unul dintre acestea ar trebui sacrificat pe altarul unei opțiuni ferme, când în realitate, fiecare pereche sunt polii opuși ai aceluiși lucru.

Dar ce te faci când ai de ales între est și est, între lumină și lumină, între frig și frig... sau între iubire și iubire? Poetul spune altfel: "stau între doi idoli și nu pot s-aleg", "între

două bucăți de lemn", "între două schelete de cal", "între două gropi". Acesta-i apogeul dilemei. Aparent opțiunea nu are valoare, din moment ce categoriile sunt identice, fiind locatari ale aceluiași pol (și deci nu ale polilor opuși ale aceluiași lucru). De fapt, avem de ales între două lucruri diferite, două entități diferite, fiecare cu plus și minus, cu întuneric și lumină.

Poemul mai are rolul de a pune în valoare "prima opțiune" în cazul apariției unei dileme. Și asta pentru că orice decizie, orice acțiune întreprinsă, orice replică dată poate avea repercusiuni asupra actelor și faptelor viitoare, deciasupra destinului. În funcție de "prima opțiune", situația poate căpăta o turnură imprevizibilă, astfel a doua opțiune prognozată inițial să aibă loc în alte condiții sau să nu se mai desfășoare niciodată.

Pentru a rezolva acest rebus ontologic, oamenii au la dispoziție două metode: una rațională și alta intuitivă, spre diferență de animale care se folosesc doar de instinct. Pornind de la analiza elegiei a șasea, criticul Mircea Martin (1969) a concluzionat: "Există în volumul lui Nichita Stănescu o suferință abstractă, produsă de dificultatea organică de cristalizare într-un mod anumit al existenței sau al cunoașterii. Poetul nu a învățat încă să renunțe și atitudinea lui lirică cea mai caracteristică mi se pare a fi imposibilitatea de a alege. Elegiile sale sunt aproape toate elegii ale opțiunii" [Martin 1969, 11–23].

A șaptea elegie trădează o concepție filosofică de tip budist, potrivit căreia omul, individual, înțelege în mod profund apartenența la Marea Creație și se identifică cu destinul regnurilor "până la sânge", într-un perpetuu efort empatic. Este ultima poezie din ciclul dedicat autocunoașterii. Mesajul ar putea fi acesta: cel ce se va smeri se va înălța; cel ce va iubi va învinge orice obstacol, chiar și gravitația.

A trăi în numele frunzelor, al merelor, al păsărilor sugerează o fidelitate față de regnuri în raport cu semenii: Trăiesc. Sunt om. Nici acum și nici într-o viață viitoare nu voi deveni pasăre de aur sau măr înflorit, dar mereu voi respecta și voi iubi păsările, copacii și pietrele. Din această pricină și obsesie "n-am vreme să mă gândesc la propria mea viață". Nu trăiesc în numele meu și nici în numele tatălui, renunț la toate privilegiile pe care aş putea să le am; trăiesc în numele poeziei și al formelor concrete ce mă înconjoară.

Elegia a opta propune o radiografie a manifestării pasive a creației. Aceasta corespunde cu staticul, nemișcarea, iarna, starea de sămânță (sămânță născătoare de alt univers); e cifra zero, punctul, anterior cercului; e sacrul pur, profund și nedeazăluit; e starea latentă a creației, starea de germen a ideii, starea de boboc a florii, starea de sămânță a ierbii, orizontul în așteptarea răsăritului, somnul bântuit de vise profetice, e repausul și odihna, infinitul și eternitatea, absolutul.

Elegia a noua, a oului, reia și dezvoltă binecunoscutul mit al nașterii lumii dintr-un ou, în timp ce Omul-fantă ne propune o scurtă și palpitantă istorie a timpului. Abia în elegia a zecea asistăm la nașterea în plan fizic (boala și durerea sunt specifice acestui spațiu), iar a unsprezecea elegie dezvoltă tema aratului, a muncilor de primăvară, expansiunea – apogeul – colapsul universului și din nou starea de sămânță.

Elegia oului, a nouă exprimă drama cunoașterii, "lupta sinelui cu sine": "Sinele" încearcă din "sine" să iasă, /ochiul din ochi, și mereu/însuși pe însuși se lasă/ca o neagră ninsoare, de greu" – "око з ока, і все сам на себе спускається немов чорний сніг, важкий".

Elegia a zecea, subintitulată **Sunt**, exprimă drama eului liric provocate de neputința cunoașterii absolute, tragedia limitării capacității omului de a ști și de a cuprinde totul, de aceea poetul suferă de o dureroasă boală a spiritului: "Sunt bolnav. Mă doare o rană/călcă-n copite de cai fugind. /Invizibilul organ, /cel fără nume fiind/neausul, nevăzul/nemirosul, negustul, nepipăitul". Я хворий. Болить мені рана/роздавлена копитами коней в бігу. /Невидимий орган, /той, безіменний, /безчутний, невидимий, /без нюху, без смаку, недоторканий".

Elegia a unsprezecea deschide de fapt o carte a viitorului, căci "primăvara" este simbolul nud al noului ciclu cosmic ce se prefigurează. Nichita descoperă taina profețiilor atunci când accede viitorul prin creșterea vitezei de procesare a informației. Nichita a parcurs cu inteligență și perseverență toate treptele inițierii, dovada cea mai concludentă fiind volumul **11 Elegii**. Mesajul acestei cărți, deși încifrat, atinge cu delicatețe o coardă sensibilă a sufletului fiecăruia dintre noi, iar vibrația ei intră în rezonanță cu ceva nedefinit din trecutul și viitorul ființei noastre, a destinului nostru. Elegiile sunt o contemplare, un parcurs al umanității din perspectiva spiritului uman, spirit ce minimalizează, fără a nega, orice componentă a fiziologiei.

În primul rând, intenția noastră a fost de-a face cunoscut un mare poet român care reprezintă, neîndoios, un moment de referință al liricii românești contemporane în ansamblu, iar prin acest ciclu unitar de 12 poeme să demonstrăm capacitatea poetului de a depăși orice convenție stilistică.

În al doilea rând, am vrut să facem cunoscută traducerea reușită a acestor poeme de către poetul Paul Romaniuc, capacitatea acestuia de-a salva imaginea poetică, poetica senzației cu și dincolo de cuvinte. Sperăm ca informațiile din această comunicare să fie de folos oricărui ucrainean interesat de poezia contemporană românească.

Метою статті є пізнання творчості великого румунського поета, яка є вершиною сучасної румунської лірики в цілому. Через посередництво унітарного циклу **11 елегій** доводиться потужність поета в переверненні будь-якої стилістичної конвенції. Також висвітлено вдалий переклад цих нікітинських поем Павлом Романюком в контексті інтеркультурних симпозіумів, його вміння представити і зберегти поетичний образ.

Ключові слова: Нікіта Стенеску, 11 елегій, Павло Романюк.

Целью статьи является изучение творчества великого румынского поэта, творчество которого, безусловно, является вершиной румынской лирики, в частности, его унитарный цикл **11 элегий**. При этом показывается стилистическое мастерство поэта. Представлен также успешный перевод никитинских поэм Павлом Романюком в контексте интеркультурных симпозиумов, его умение сохранить поэтический образ.

Ключевые слова: Никита Стенеску, 11 элегий, Павел Романюк.

Bibliografie:

1. *Anghelescu Sanda*. Nichita Stănescu. – București: Editura Eminescu, 1983. – 268 p.
2. *Antimetafizica*. Convorbiri cu Nichita Stănescu, realizate de Aurelian Titu Dumitrescu. – București: Editura Cartea Românească, 1985. – 476 p.
3. *Boldea Iulia*. Poezia neomodernistă. – Brașov: Editura Aula, 2005. – 200 p.
4. *Cristea Valeriu*. Interpretări critice. – București: Editura Cartea Românească, 1970. – 373 p.
5. *Grigurcu Gheorghe*. Teritoriu liric. – București: Editura Eminescu, 1972. – 341 p.

6. *Martin Aurel*. Poeți contemporani. Vol. II. – București: Editura Eminescu, 1971. – 357 p.
7. *Mincu Marin*. Poezie și generație. București: Editura Cartea Românească, 1974. – 279 p.
8. *Moraru Cornel*. Semnele realului. Selecționări critice convergente. – București: Editura Eminescu, 1981. – 178 p.
9. *Munteanu Romul*. Jurnal de cărți. Vol. III. – București: Editura Eminescu, 1981. – 298 p.
10. *Negrici Eugen*. Figura spiritului creator. – București: Editura Cartea Românească, 1978. – 314 p.
11. *Ordinea_cuvintelor*. Antologie realizată de Alexandru Condeescu, cu acordul autorului. Versuri (1957–1983); cuvânt înainte de Nichita Stănescu. Vol. I-II. – București: Editura Cartea Românească, 1985. – vol I – 431 p.; vol.II – 382 p.
12. *Papahagi Marian*. Exerciții de lectură. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1977. – 276 p.
13. *Pop Ion*. Nichita Stănescu – spațiul și măștile poeziei. – București: Editura Albatros, 1980. – 342 p.
14. *Simion Eugen*. Orientări în literatura contemporană. – București: EPL, 1965. – 247 p.
15. *Simion Eugen*. Scriitori români de azi. Vol. I. – București: Editura Cartea Românească, 1978. – 343 p.
16. *Spiridon Vasile*. Nichita Stănescu. Monografie. – Brașov: Editura Aula, 2003. – 109 p.
17. *Stănescu Nichita*. 11 Elegii. Redactor de carte Eugenia Tudor. – București: Editura Tineretului, 1966. – 101 p.
18. *Stănescu Nichita*. Necuvintele. Ilustrații de Mihai Sânzianu, redactor Nicolae Oancea. Premiul USR. – București: Editura Tineretului, 1969. – 216 p.
19. *Stănescu Nichita*. Cartea de recitare. – București: Editura Cartea Românească, 1972. – 150 p.
20. *Stănescu Nichita*. Carte de recitare, carte de iubire (cu Gheorghe Tomozei). – Timișoara: Editura Facla, 1980. – 111 p.
21. *Stănescu Nichita*. Respirări. Redactor Grigore Damirescu. – București: Editura Sport-Turism, 1982. – 383 p.
22. *Ștefănescu Alex*. Preludii. – București: Editura Cartea Românească, 1977. – 200 p.
23. *Ștefănescu Alex*. Introducere în opera lui Nichita Stănescu. – București: Editura Minerva, 1986. – 220 p.